

KIRJE J. V. STALINILLE ULKOMAANKAUPPAMONOPOLISTA

KK:n SIHTEERILLE TOVERI STALINILLE

13/X. 1922.

Keskuskomitean täysistunnossa 6. X. tehty päätös (pöytäkirja № 7, 3. kohta) sisältää näennäisesti mitättömän, osittaisen uudistuksen: „*Työ- ja Puolustusneuvoston* on erinäisiä päätöksiä tekemällä sallittava tilapäisesti erinäisten tavaralajikkeiden tuonti ja vienti tai tietyn rajakaupan käynti”¹⁰⁸.

Tämä on itse asiassa ulkomaankauppamonopolin loukkaamista. Ei ole ihmeellistä, jos asiaa ajamassa ja läpiviemässä oli tov. Sokolnikov. Hän on aina pyrkinyt siihen, hän on paradoksien harrastaja ja on aina ottanut todistaakseen, että monopoli on epäedullista meille itsellemme. Mutta ihmeellistä on, että sen puolesta ottivat ja äänestivät henkilöt, jotka periaatteessa kannattavat monopolia, kysymättä yksityiskohtaisesti kenenkään talousmiehen mielipidettä.

Mitä hyväksytty päätös merkitsee?

Tuontia ja vientiä varten perustetaan ostokonttoreita. Konttorin omistajalla on oikeus ostaa ja myydä *vain* tavaroita, jotka on erikoisesti osoitettu.

Entä valvonta? valvontamenetelmät?

Pellava maksaa Venäjällä neljä ja puoli ruplaa ja Englannissa neljätoista ruplaa. Olemme kaikki lukeneet „Pääomasta”, että koron ja liikevoiton nopean kasvun seurauksena pääoma muuttuu sisäisesti ja rohkaistuu. Kaikki muistavat, että pääoma saattaa antautua hyvin nopeasti riskiin, ja Marx myönsi tämän jo kauan ennen sotaa ja ennen siinä olleita „hyppäyksiä”.

Entä nyt? Mikä voima pystyy pidättämään talonpoikia ja kauppiaita tekemästä edullisinta kauppaa? Pitäisikö Venäjälle luoda vielä tarkastajien verkko? Pitäisikö kyttäillä ostokonttorin naapuria ja todistella, että hän on myynyt pellavansa vietäväksi salaa ulkomaille?

Tov. Sokolnikovin paradoksit ovat aina teräväjärkisiä, mutta pitäähän erottaa paradoksit karvaasta totuudesta.

Mikä tahansa „laillisuus” talonpoikaisvaltaisella Venäjällä on tällaisessa kysymyksessä kerrassaan mahdotonta. Mikä tahansa rinnastus salakuljetukseen yleensä („kumminkin muka harjoitetaan täyttä päätä monopolinvastaista salakuljetusta”) on kerrassaan väärä: toista on rajalla toimiva ammattisalakuljettaja ja toista talonpoikaisto, joka *kokonaisuudessaan* tulee puolustamaan itseään ja taistelemaan sellaista valtaa vastaan, joka yrittää riistää siltä sen „oman” edun.

Vaikka emme ole ehtineet kokeilla monopolijärjestelmää, joka on vastikään alkanut tuottaa meille miljoonia (ja tulee tuottamaan kymmeniä miljoonia ja enemmänkin), me aiheutamme täydellisen kaaoksen; horjutamme niitä samoja tukipylväitä, joita olemme juuri ja juuri alkaneet pystyttää.

Olemme alkaneet luoda järjestelmää: olemme alkaneet soveltaa ulkomaankauppamonopolia ja panneet alulle osuustoiminnan. Vuoden tai parin kuluttua saadaan jo eräitä tuloksia. Ulkomaankauppa tuottaa voittoa satoja prosentteja, *olemme alkaneet* saada miljoonia ja kymmeniä miljoonia. *Olemme alkaneet* perustaa sekayhtiöitä; alkaneet oppia saamaan *puolet* niiden (hirveän suuresta) liikevoitosta. Näemme jo eräitä valtiontulojen huomattavan kasvun mahdollisuuksia. Luovumme niistä ja panemme toiveemme tulleihin, jotka eivät pysty tuottamaan läheskään samanlaista voittoa, luovumme kaikesta ja ajamme takaa haamua!

Kysymys esitettiin häthätää täysistunnon käsiteltäväksi. Mitään vakavaa keskustelua ei ollut. Mitään aihetta hätköintiin ei ole. Talousmiehet alkavat vasta nyt syventyä asiaan. Onko se, että mitä tärkeimmät kauppapolitiikan kysymykset ratkaistaan käden käänteessä, keräämättä aineistoa, punnitsematta asiakirjojen ja numerotietojen pohjalta *plussia* ja *miinuksia*, edes hivenen verran oikeaa suhtautumista asiaan? Väsyneet ihmiset ottavat

ja äänestävät muutamassa minuutissa ja sillä hyvä. Vähemmänkin mutkallisia poliittisia kysymyksiä olemme punninneet moneen kertaan ja ratkoneet niitä monesti useita kuukausia.

Olen kovin pahoillani, että sairauteni esti minua olemasta tuona päivänä läsnä istunnossa ja että minun on nyt pakko anoa eräänlaista poikkeusta sääntöön.

Mutta mielestäni kysymystä on harkittava ja tutkittava ja hätiköiminen olisi vahingoksi.

Ehdotukseni: lykättäköön tämän kysymyksen ratkaisu kahdella kuukaudella, s.o. seuraavaan täysistuntoon; ja siihen mennessä kerättäköön kauppapolitiikkamme alalla saamaamme kokemusta koskevat *asiakirjat*, joista on tehty yhteenveto ja jotka on tarkastettu.

V. Uljanov (Lenin)

P. S. Eilisessä keskustelussamme toveri Stalinin kanssa (en ollut läsnä täysistunnossa ja pyrin ottamaan selvää asiasta läsnä olleilta tovereilta) kosketelimme muun muassa Pietarin ja Novorossiinkin satamien mahdollista avaamista joksikin aikaa. Nähdäkseni molemmat esimerkit osoittavat, että moiset kokeilut ovat äärettömän vaarallisia, vaikka kysymyksessä olisi hyvinkin suppea tavaranimikkeistö. Pietarin sataman avaaminen lisää hirvittävässä mitassa pellavan salakuljetusta Suomen rajalla. Ammattisalakuljettajia vastaan käymämme taistelun asemesta jouduimme taistelemaan pellavanviljelysalueen *koko talonpoikaistoa* vastaan. Meidät lyödään tässä taistelussa melko varmasti ja lisäksi auttamattomasti. Novorossiinkin sataman avaaminen veisi meiltä nopeasti viljaylijäämät: olisiko se harkittua nyt, kun sodan varalta meillä on niukat varastot? kun näiden lisäämiseen tähtäävät järjestelmälliset toimenpiteet eivät ole vielä ehtineet tuottaa tuloksia?

On harkittava myös seuraavaa. Ulkomaankauppamonopolin ansiosta Venäjälle on alkanut virrata kultavaroja. Vastahan nyt on voitu ryhtyä tekemään laskelmia: sen ja sen kauppiaan ensimmäinen puolen vuoden matka Venäjälle tuotti hänelle sanokaamme satoja prosenteja liikevoittoa; ostaakseen meiltä saman oikeuden hän kohottaa sen hintaa 25%:sta 50%:iin Ulkomaankaupan kansankomissariaatin hyväksi. Meille on alkanut käydä mahdoli-

seksi sekä oppia että *lisätä* tämän voiton määrää. Ja nyt kaikki tämä romahtaa, koko työ keskeytyy, sillä jos osittaisesti, joksikin aikaa avataan satama tai toinen, *yksikään kauppias ei maksa edes puolta kopeekkaa sellaisesta „monopolista”*. Se on selvä. On moneen kertaan ajateltava ja laskettava, ennen kuin antaudutaan tällaiseen riskiin. Ja lisäksi sellaiseen poliittiseen riskiin, että lupa annetaan ei niille nimetyille ulkomaalaisille kauppiaille, joita kontrolloimme, vaan yleensä koko pikkuporvaristolle.

Ulkomaankaupan turvin saatoimme luottaa siihen, että meille virtaisi kultavaroja. Mihinkään muuhun emme nähdäkseni voi turvautua, paitsi ehkä viinamonopoliin, mutta siitä pidättävät mitä painavimmat moraaliset syyt sekä eräät Sokolnikovin asialliset vastaväitteet.

Lenin

P. P. S.* Minulle tiedotettiin juuri (kello 1/2 2), että eräät talousmiehet pyytävät lykkäystä. En ole vielä lukenut tuota pyyntöä, mutta kannatan tarmokkaasti. Kysymyksessähän on vain 2 kuukautta.

Lenin

*Julkaistaan ensi kerran,
käsikirjoituksen mukaan*

* P. P. S.— Post postscriptum — jälkikirjoituksen jälkikirjoitus. *Toim.*